

Get al T'nai – During War
Sept 21, 1997

1) Get When Going to War

שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קכא
סעיף א - צריך שיהיה בדעתו בשעה שמצוה לכתבו. לפיכך אם אחזו רוח רעה בשעה שמצוה לכתבו אין כותבין אותו אפילו לכשיבריא. וכן השיכור שהגיע לשכרותו של לוט ואמר: כתבו, אין כותבין. ואם לא הגיע, הרי זה ספק:
סעיף ב - היה בריא בשעה שצוה לכתבו, ואח"כ אחזו החולי, אין כותבין אותו בעודו בחליו. ואם כתבוהו ונתגוהו קודם שיבריא, אם הוא חולי דסמיה בידן, הרי זה פסול; ואם לאו, אינו גט.
הגה: אבל לאחר שנתרפא, כותבין ונותנין, אפילו מיחה בחליו שלא ליתנו (טור).

מנחת אלעזר חלק ג סימן סח

סימן ס"ח

בכור ההיג חרצ וכו'

וכיולא וליכ ליש חמציני בתי ואם האמר ביהמיני
זמן ונה אחרי האנחונה ימי בלה שמים ותי
יוכל לשער כד בונה יוכל להחלך חולי כזה
נמוכת הוולחונה וכן צבלה הי יזכה צקוף זמן
הנולחונה ואחרי כהאך חליו ולצקוף יתרעה
לאחר זמן רב והוא הנשא לאחר כל גט זה
קלא הי צבלה שפי צדניה צבה הכתיבה
ונהינה ונהי כ"י הכתיבה אם לא הי שפי
צדעתו צבה הכתיבה כי צניה קינאל (טס)
קיק הי) ד"ל י"ג הטור יודה דלא הי רק
מדרכין וליכ הי יתקם לומר כתיקא דרצבן
לקולא כי רוב צבתי: לא מלינו לומר טרת
חולים ונחונה היין לא מתצללי זיא דרת כזה
לא נדע ולא הוחק אללני או טיור קרוב איכס
כפלמיס כלל זה צדחי לא נוכס לדכה צעפה
חירוס גדול ונולחונה כזה ג"כ אין לדון כזה
רק צתורה קעק ואף דהי קתיקא דרצבן נמקוס
דליתחוק איקורא דליא וי"י י"ב בין דיהעסקין
לסקל החוקה כ"י ג"ג זה טיז אירש חוקת ליא
ואורי"י קי דרצבן לקולא וכו"ש צתשו ציה
אפרים (חלטה"י קי ביד) צבה רצו האלון נתייה
קענדר ויקלחנות זיל להיין ככ קי יהוקי כג
מה קלא חשבו לחשב ויחוצר כ' דצאנית דכשכהנו
לחגו חף ק"ש לחוק שכהנו ציחוצר או שקוב
אחר ונדחי וי"י הי ויהעסקין לכןק החוקה
דליא ציי"ש והלרבה כזה צדיצרי קו"י נמנה
אלמור (ח"צ קי ליא) י"ג צוקוס כ"יין כזה
י"ל צדחי דהקילו כ"י י"ש ק"ש צמנחיל לעבין
ויה דאורי צניעין ו"י כ"י) וי"שום פגונה הק"ל

הגיענו צנונודו העלים הנדפקים ולאשר כורכי
צמכיות מדיק צמכתו ותיקם להק"י
ידי אם אין לי קום חקם להקשות ולפרק צדני
הזה אנתי להק"י נקלרה עכ"פ ע"ד ונה
צמחצור למה תהנה ועלה לעגונות כמות ישראל.
עצור היולאים לנולחונה שינידו לפני צי עדים
וקוסר כזה הלשון אחי שני"ג ונלוה איכס סמכתו
ותמו גט לאשתי שני"ג והעדים יכתבו זאת
לזכרון עדות ויהי נמנה צניד ויהי כאלק יעזור
הק"י ותסקוס הנולחונה ונאם לא יוכלו לצרר
או חיו נמיתה הנעדרים ר"ל או העדים והקוסר
יכתבו ויחמנו גט לאשתי הנעדר ולא מותרת
להנשא צתורת מנדי או כ"י מיתה או כ"י גט
חך נמקוס חשק זיקת יצוס וכו'
הנה תקנה זו בכר הדפיקו הרצנים ה"י וכו'
נמדינתיני ג"כ י"ג הם הניחו נמקוס לפרק
ולהחגדר ואנח רק על דברי כה"ג עם הגאונים
כ"י סמכינו עמו הוהני קלא העירו צחשק
ק"ש עפ"י הנצולר צאה"כ (קי קביא) דלר"ך
לחיות שפי צדעהו צעפה הכתיבה ונתינה וכו'
טס (צקפי"ד) דשכ"י נחונה ח"י מנלוה לכמה
לר"ך דרקדק צו קיהא שפי צעפה כתיבה
ונקעת נתינה וידוכ כי אורס שנפלטו נמיתה
הקנה רובה וגם כ"י חרצ ותיית צנולחונה
לפענמים יארכיו ימי חליים כונה ירחים חשק
אזנים עונח ונעה טכנס על ט"ש דוי יחה ליע
יגיב כ"פ חוס גדול וקור הנק"א אללם וואוכדעין
פיעינפר ונעה החוס גדול יתנן ימילא קלינו
קטור צדעהו וגם כוד כ"י חללים ר"ל ממוכה
החן עד שנתצלל דכהכ צחליים וכני"ש חל"ש
ננח צכ"י אהפ"י ק"ש דכל חולה פענמים קדעהו
נעורפת עליו ע"י"ש (אם כי ויהרעפים אח"כ
צמרת הצור"א רפואה י"ש) וליכ אם יכתבו
ויתנו הנש גס אחרי הנולחונה י"ש לחוק קתי
או נעה הכתיבה ותיינה צחלו ולא לא הי
ק"י צדעהו ואח"כ כהרשא וחי ושלך לעדה"י

זה רצון ויש לומר דהו"ק ספק ספיקא ספק
 אם נפלט ואח"כ נפלט שמה לא הי' אז חולה
 כיב סיה"י דייקא אז בשעת הכתיבה ונתינה
 חולה כיב ובק"ס דרצון גם צל"החוק איקורא
 כבר העלו האחרונים (בשערי תורה ח"ב ככל
 נ"ח פרט ג' א"ה י"ב ובק"י בית ילחק ע"ב ק"ס
 וקצוב ק"י כ"ט וכמוצא צדתי"ש ק"י ק"י ק"י
 ס"ה) ד"ש להקב משום דספק א' נגרע החזקה
 וכשאר ספק א' דרצון לקולא וגם י"ל ק"ס
 צל"החוק כזה ספק ונה וא"כ הרי היא נותרה
 ואח"כ חי הרי יש עוד ספק שמה הי' שכו"י
 בדעתו בשעת הכתיבה אך דק"ס צל"החוק כזה
 יש עוד חזקה חי כמו שהנך חי ונלפנינו וגם
 חזקה א"ח והוי שני חזקות אבימות לאיקור
 נגד הק"ס להיתרא אם צל"החוק א"ח דין
 אם חי או ונת רקעה דין ע"ב הג"ט אם הוא
 ניתן בזמן שהצב שכו"י דעתו ולשנוא ונה לא
 חייטין היבא ש"ס ונ"י דהיינו כשאלו חושט"י
 שמה ונת וזין גם לאחר נתינת ע"י ש"ך הנו"כ
 דאם ונת הרי ג"כ ונותרת כנ"ל להנשא לאחר
 וע"ז הקט"ו דשנא הוא נפגע ואינו שפוי בדעתו
 ולא ונה וע"ז ל"ט המנו"י וכיון שאלו צל"החוק
 רק שמה נפגע ואינו שפוי בדעתו אז ש"ך
 ק"ס לומר רק צל"החוק ה"ו שמה לא נפלט ואח"כ
 נפלט שמה הוא שכו"י דעתו בשעת הכתיבה כנ"ו
 אך הכא יש לחוש על זמן הכתיבה ג"כ (שיכתבו
 אחר המלחמה) שמה ויפורק צד"ו
 דמדאורייתא צד"ו הג"ט אם לא הי' שפוי בדעתו
 בשעת הכתיבה וכן ספק צד"ו ואם יש ספק

בגון דלא דקוהו צל"החוק כתב מ"ן ה"ב ע"ס
 דאפשר יש להקב דיעבד אם לא דקוהו הסכ"מ
 צעת כתיבה ונתינה וע"י"ש צד"ו דחולק עליו
 וגם דיעבד כוסכ צל"החוק וכן צד"ש ע"ס
 חולק ג"כ ע"ב ה"ב והעלה כיון דכדעת הסוד
 צד"ו הג"ט ונדאי אם נא הי' שפוי בדעתו ונשעת
 כהיב ע"כ א"ן להקל גם דיעבד ומ"ש ה"ב
 דשעת כתיבה ע"כ י"ל נודה הסוד דהוי רק
 נדרצון ע"י"ש צהגהות הגל"ה רעק"א ז"ל שחולק
 עליו וכ"ד גם צנה הנתינה ל"ל שפוי בדעתו
 נדאי ויהי' הנשאל ראו לעשות אז צד"ו
 הנתינה וא"כ גם כתיבה כשאלו שפוי בדעתו
 פוקל הסוד ג"כ נדאי דיעבד ע"י"ש וכיון
 דהוא נדאי גם אם נדון כה"ג נוק"ס ע"גון
 ושעת הדחק כדיעבד דמי וע"י"ש נ"ש צנה צד"ו
 ש"ה ונחת אלעזר (ח"א ק"י י"ז) צד"ה אלע"ס
 כ"ז צנשתי"ת וכ"ו נ"י הכא ג"כ דיעבד אוק"ס
 ולא נשאר להחיר רק מ"ש"ס ק"ס שכתבו ח"ה
 הוי ק"ס נגד חזקה איקור ד"ח וי"ל רק נשום
 שמתעסקין ע"י הג"ט לקבל החזקה א"ח ע"כ
 איתרע כ"ל וגם י"כ ע"י פלוגתא הפני יהושע
 (צק"א לכ"ח צד"ו) ונה שנו"י על חכמי
 הספרדי"ם צה"ש שכו"י להחיר עגונה צד"ו
 ק"ס א"ח היבא דליתחוק איקורא והפרי חולק
 עליהם וע"י צד"ה"ש (ק"י ק"י ק"י ע"ה) צד"ס
 הדברי ח"ים (להגל"ה נהר"י אויערבאך ז"ל)
 ד"ש השוק"ס דלא ונהי ק"ס נגד חזקה
 איקור זהו דוקא אם שני הספיקות אינם מענין
 א' אצל כש"י הספיקות הם מענין א' ומחזן
 א' ונתינת מ"רים על דבר א' צנה ל"כ ונהי
 נגד חזקה איקור דזהו אינו כק"ס רק כמו

וע"ד גם על תנאי כבר ראי"ם וכ"ו ונדאי לא
 נחתי"ן לזה מוכנה ע"מ"ם וכמו שכתב"ם
 וע"י צד"ה"ש ק"י צד"ו נ"י ג"י"ן (צד"ה לונ"ן
 יד"ו הדורות להצ"ן ולהורות וכ"ו) שכו"י נוק"ר
 לזה למה שנהג"ם כהר"י נשאר"ש שלא ליתן
 ג"ט שכו"י על תנאי כלל רק צהחל"ט ויש נוק"ר
 לזה עוד ממלחמת בית דוד כנ"ש החוק וע"י
 צד"ה נהר"ם ל"ל"ן (ק"י ק"י) וא"ך כר"ה

רוב דנהי נגד חזקה ע"י"ש וא"כ הי' הק"ס
 דשנא לא נפלט ושנא גם כשנפלט אולי הי'
 אז שפוי בדעתו (צעת כתיבה הג"ט) זהו ענין
 א' אם הי' שפוי בדעתו גם צל"החוק נחמת הפלט
 וגם דין על זמן א' היינו בזמן שכתבו ונחמו
 הג"ט וק"ס כזה ונהי גם נגד חזקה א"ח כנ"ו
 יש לחלק עוד דע"ס צד"ש וי"י צל"החוק שכו"י
 ע"כ יש נחמת"ק שמה לא הי' שפוי בדעתו
 כדרך החולים כ"פ וכ"כ נהר"ש ונשאר"ש כ"ן
 שהלך ונחתו צד"ה א"ח דשכו"י חזקה צד"ה
 הרבה ונה"ס ע"כ"פ צנה עומד החזקה צד"ה
 שהלך לנלחמה נ"ד החזקה א"ח לענין זה דנהי
 ק"ס ה"ל להחיר והנה צד"ס ג"י"ן (כ"ח ע"ה)
 הוציא גם ונודה"י והי"ו זקן אז חולה דנותן
 נה צד"ה שמה ק"י"ס נשנו"ש דלא חייטין
 שמה צ"י נ"י הורע מ"צ ע"כ"פ עד ש"י
 שפוי בדעתו בשעת הכתיבה וצ"כ דין ואוק"י
 לחזקה חי גם צל"החוק צל"החוק שכו"י צל"החוק
 ש"י שפוי בדעתו ע"ס להל"ה הוא כן בשעת
 כתיבת הג"ט וע"י"ש צד"ה ק"ס ק"ס (ח"י"ד
 ק"י ל') נ"ש צד"ס דודו הגל"ה מ"ה שנו"ן
 ק"ס ז"ל נקרא"ק ל"ש"ד דברי צד"ו הגל"ה
 ח"י"ס ז"ל (צד"ה"י ק"י כ"ט) וכ"י ג"כ דזהו
 הרצות"ל דחזקה חי דנותן לה צד"ה שמה
 ק"י"ס היינו שפוי בדעתו ולא חייטין שמה צד"ה
 הורע מ"צ וכד"ה דעתו כנ"ו ע"כ"פ צד"ו
 דין שהלך ונחתו צד"ה ולא חולה צד"ה יש
 ל"ן עליו חזקה חי וצ"ה ואלו דברי צד"ה צד"ה
 צה"י הנל"ד כתיב

וְחַוְוָהּ כִּי עָשָׂה כִּי הָאֵלֹהִים דִּיתוּנִי דִיתוּנִי בְדוֹרוֹתַי
 לַחַת גַּם עַל תַּלְמִי אֶהְיֶה כִּי צָבָהּ כִּי הַדְּוִיָּה
 (בְּכִי קוֹנִיה קַעִי טִי) טִיט לְגַרְט צַחֲלִי הַנָּה
 צִיָּה לֹא צֹא עוֹד לְפָנֵינוּ עוֹבְדָה כֹּזֵה צַבָּהּ
 זֹה יִלְכּוּ וַיַּעֲזְרוּ גַם לְהַלְלָהּ וְכָל עֲנִיכֵינוּ
 לְעוֹבְדָה וַחַיִּים וְשׁוֹכְטִים
 יְדִידוּשִׁית מוֹהִירִם מִכְבָּרִם

2) Husband has Epilepsy

שו"ת צמח צדק (לובאוויטש) אבן העזר סימן קנו

גט ששלח מי שנכפה ר"ל יש לחוש לכאורה שמא יהיה נכפה בשעת הנתינה והרמב"ם פ"ט מה"ע פסק דאז הוי כשוטה ובש"ע
 אה"ע סי' קכ"א פסק דצריך שיהיה בדעתו בשעת נתינה ג"כ וע' בת"ב"ה סי' ק"א ונ' לצדד משום דבגמ' פ' מי שאחזו גבי
 קורדייקוס פריך ולר"י נמי נדמי' לישן ישן לא מחוסר מעשה האי מחוסר מעשה פרש"י שצריך רפואה בשרא סומקי אגומרי
 וחמרא מרקא א"כ לפ"י הנכפה שחוזר לאיתנו ממילא אחר שעה בלי רפואה יש לדמותו לישן. אפס לכאורה יש לחלק דדוקא
 בקורדייקוס אמרי' הכי שאין בו שום סי' מסימני שוטה כדאיתא בירושלמי שם אבל בשוטה אפשר אף אם אינו מחוסר מעשה ל"ד
 לישן ונכפה להרמב"ם בשעת כפייתו הוי שוטה. אך דבפי' המשניות להרמב"ם שם מבואר דקורדייקוס הוא ג"כ מין ממיני חולי
 הנופל א"כ אין להחמיר בנכפה יותר מבקורדייקוס וכיון דלא מחוסר מעשה ה"ל כישן (הנה שהרמב"ם מפרש עתים חלים וכו'
 שבפ"ג דר"ה דהיינו נכפה אפ"ל משום דיצא לו ממש"ש כפאו ואכל כו' ואינו מוכרח כ"כ וצ"ע). ותו דהב"ש והפר"ח סי' קכ"א כ'
 גבי שכור בשעת נתינה כיון דלא מחוסר מעשה ה"ל כישן ושכור דמי לשוטה ע"כ נ' דאין להחמיר לחוש עכ"פ שמא יהיה נכפה
 בשעת הנתינה וכ"כ בפשיטות בתשו' ב"א סי' קי"א. ותו דלכאורה יש כאן ס"ס שמא לא יהיה נכפה באותו יום ואת"ל שהיה שמא
 כבר חזר לאיתנו דומה למ"ש פ"ב דנדה אימור לא ראתה ואת"ל ראתה אימור טבלה דאפ"ל למ"ד וסתות דאורייתא סמכי' אהך ס"ס
 ע' בבד"ה ומ"ה וכמ"ש במ"א. מיהו יש לחלק דהכא יש חזקת א"א כנגד ונגד חזקה לא מהני ס"ס ויש לדמותו לתשו' הר"ן סי' ס"ו
 גבי מקוה שהחזק להיות מימיו מתמעטים וכו' וגבי חולי כו' יעו"ש אך למ"ש האחרונים סי' קכ"א דאפ"ל בקורדייקוס בשעת נתינה
 אין כאן רק פסול דרבנן יש להקל בס"ס וכ"פ בתשו' שבוי"י חאה"ע בדיני גיטין יעו"ש בשם הג"פ. ותו דבנד"ז י"ל דאיכא רובא
 דעדיף מס"ס שהרי עכ"פ רוב ימיו ושעותיו הוא חלים ויש לדמותו להא דפ' הרואה כתם אם רוב ימיו בהרגשה וכו' ורובא עדיף אף
 מחזקה בדאורי' וכ"ש כשהמיעוט לא שכיח כנד"ז וכ"ש שכבר נת' שי"ל דדמי לישן הלכך אין כאן בית מיהוש. וע' בירוש' שם דר'
 יוחנן ס"ל דכותבין ונותנין לאלתר וגם זה יש לעשות סניף ע' ב"א. ואפשר דלרווחא דמילתא היה טוב **שהשליח לאחר שיתן גט**
זה להאשה אזי אח"כ למחר יקחנו מידה ויתנו לה שנית וכן שלישית ביום גימ"ל דממ"נ אם כשנתנו לה פ"א היה הבעל
 נכפה א"כ י"ל שלא עשה שליחותו דמי להא דאמרי' (דס"ג) מי אמר להו כתובו חספא וכו' וה"נ דין השליח כדין העדים כמ"ש
 בד"מ סס"י קכ"ב וב"ש ופר"ח ובג"פ רחוק לומר שיזדמן שלא יהיה בריא בפ"א מהן עכ"פ מיהו זהו רק לרווחא דמילתא אבל
 מעיקר הדין אין לחוש לזה כלל מטעמים הנ"ל: